

**Briuselis, 2026 m. rugsėjo 23 d.
(OR. en)**

13528/26

**COASI 180
ASIE 40
CFSP/PESC 1496
PE 107
WTO 104
COHOM 119
ECOFIN 1210
MACAO 1**

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	JOIN(2026) 21 final
Dalykas:	BENDRA ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI Ypatingasis Administracinis Kinijos Regionas Makao 2025 m. metinė ataskaita

Delegacijoms pridedamas dokumentas JOIN(2026) 21 final.

Pridedama: JOIN(2026) 21 final

EUROPOS
KOMISIJA

SAJUNGOS VYRIAUSIASIS
ĮGALIOJIMAS UŽSIENIO
REIKALAMS IR
SAUGUMO POLITIKAI

Briuselis, 2026 09 22
JOIN(2026) 21 final

BENDRA ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Ypatingasis Administracinis Kinijos Regionas Makao

2025 m. metinė ataskaita

BENDRA ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
YPATINGASIS ADMINISTRACINIS KINIJOS REGIONAS MAKAO
2025 M. METINĖ ATASKAITA

Santrauka

Nuo 1999 m., kai Makao buvo perduotas Kinijos Liaudies Respublikai, Europos Sąjunga ir jos valstybės narės atidžiai stebi Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono (YAR) Makao politinę ir ekonominę raidą pagal principą „viena šalis – dvi sistemos“. ES remia šį principą ir jo įgyvendinimą pagal Pagrindinį įstatymą, kuriuo siekiama užtikrinti, kad gyvenimo būdas, teisinės valstybės padėtis ir pagrindinių teisių bei laisvių apsauga Makao nesikeistų iki 2049 m.

Laikydamiesi 1999 m. Europos Parlamente priimto įsipareigojimo, Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis ir pirmininko pavaduotojas teikia metines Makao raidos ataskaitas. Daugelį metų šiose ataskaitose taip pat itin daug dėmesio skiriama principo „viena šalis – dvi sistemos“ įgyvendinimui ir Makao autonomijai, kaip nurodyta Makao pagrindiniame įstatyme.

Ši, 26-oji, ataskaita apima 2025 m. (toliau – ataskaitiniai metai). Politiniu požiūriu ataskaitiniais metais toliau mažėjo autonomija ir prastėjo pagrindinių laisvių bei teisių padėtis, nors jos turi būti apsaugotos bent iki 2049 m. Ataskaitiniais metais buvo: i) surengti aštuntosios Teisėkūros asamblėjos rinkimai ir ii) įvykdytas pirmasis suėmimas pagal Nacionalinio saugumo užtikrinimo įstatymą.

ES atstovė spaudai paskelbė pareiškimą šiuo klausimu:

- 2025 m. rugpjūčio 2 d. – atstovės spaudai pareiškimas dėl Kam Sano suėmimo¹.

2025 m. Makao BVP, palyginti su ankstesniais metais, padidėjo 4,7 proc. Tai buvo treči iš eilės ekonomikos augimo metai, tačiau ji dar nėra visiškai atsigavusi iki prieš COVID-19 pandemiją buvusio lygio. Prie ekonomikos augimo prisidėjo padidėjęs turistų, atvykstančių į Makao, skaičius ir susijusios lošimo pajamos. 2025 m. Makao apsilankė 40,1 mln. svečių. Tai pirmas kartas nuo COVID-19 pandemijos pabaigos, kai turistų skaičius viršijo prieš pandemiją buvusį lygį. Tačiau, nepaisant turistų skaičiaus padidėjimo, lošimo pajamos neatsigavo iki prieš pandemiją buvusio lygio.

2025 m. ES buvo antra pagal dydį Makao prekybos prekėmis partnerė, kuriai teko 26,0 proc. visos Makao prekybos apimtys ir kuri į Makao eksportavo daugiau negu iš jo importavo. 2024 m. ES buvo trečias pagal dydį Makao tiesioginių užsienio investicijų (TUI) šaltinis (naujausi turimi duomenys).

I. Politinė ir socialinė raida

Rugsėjo 14 d. įvyko aštuntosios Teisėkūros asamblėjos rinkimai. 14 teisės aktų leidėjų buvo išrinkti tiesiogiai, o 12 – netiesiogiai, juos išrenkant įvairių socialinių sektorių asociacijoms.

¹ Atstovės spaudai pareiškimas dėl Kam Sano suėmimo, 2025 m. rugpjūčio birželio 2 d., susipažinti galima adresu https://www.eeas.europa.eu/eeas/macao-statement-spokesperson-arrest-au-kam-san_en.

Rugsėjo 29 d. vyriausybės vadovas Sam Hou Fai'us paskyrė dar septynis teisės aktų leidėjus. Spalio 16 d. 33 asamblėjos nariai davė priesaiką.

Rinkėjų aktyvumas tiesioginių rinkimų apygardoje pasiekė 53,35 proc., rinkimuose balsavo 175 272 rinkėjai. Nepaisant vyriausybės ir privačių bendrovių teiktų paskatų balsuoti, nuo 1999 m. valdžios perdavimo pagal rinkėjų aktyvumą šie rinkimai buvo treči nuo galo. Daugiausia balsų, užsitikrindama rekordišką skaičių biuletenių – 43 361, t. y. maždaug ketvirtadalį atiduotų balsų, – surinko partija *Nova Esperança* (liet. „Naujoji viltis“), kuriai vadovauja pareigas einantis ilgametis įstatymų leidėjas José Pereira Coutinho.

Rekordinį lygį pasiekė negaliojančių balsalapių skaičius – 13 040. Valdžios institucijos priėmė naują taisyklę, pagal kurią žiniasklaidos priemonėms buvo uždrausta dalyvauti sesijoje, kurios metu nagrinėti negaliojantys balsalapiai. Vis dar neleidžiama proceso fotografuoti ir filmuoti.

André Cheongas, kuris anksčiau ėjo administravimo ir teisingumo sekretoriaus pareigas, tapo paskirtuoju teisės aktų leidėju, o spalio 16 d. teisės aktų leidėjai jį vienbalsiai išrinko Teisėkūros asamblėjos pirmininku. Tai, kad pirmą kartą išrinktas teisės aktų leidėjas prisiima vadovaujamas pareigas, yra beprecedentis atvejis Makao įstatymų leidžiamosios valdžios istorijoje.

Po rinkimų buvo perskirstyti pagrindiniai pareigūnai. A. Cheongą pakeitė Wong Sio Chakas, kuris anksčiau ėjo saugumo sekretoriaus pareigas; Wong Sio Chaką pakeitė buvęs generalinis prokuroras Chan Tsz Kingas.

Lapkričio 6 d. Kovos su korupcija komisija pareiškė perdavusi prokuratūrai dvi bylas, susijusias su Teisėkūros asamblėjos rinkimų procesu, įskaitant įtariamą rinkimų korupcijos atvejį, kai įtariamasis socialinės žiniasklaidos platformoje įsipareigojo balsuoti už kandidatą, kuris galėtų skirti piniginį atlygį.

Prieš rinkimus, liepos 15 d., Teisėkūros asamblėjos rinkimų reikalų komisija iš dviejų rinkimų sąrašų pašalino 12 kandidatų, nurodydama, kad jie nesilaiko Pagrindinio įstatymo ir nėra lojalūs YAR Makao. Vienas iš susijusių asmenų buvo pareigas einantis įstatymų leidėjas, 2021 m. įveikęs tokį patį politinį patikrinimą, kai valdžios institucijos pirmą kartą šalino demokratiją palaikančius kandidatus. Apskūsti sprendimo nebuvo galima.

Taip pat liepos 15 d. komisijos pirmininkas paaiškino, kad sprendimas dėl pašalinimo buvo priimtas remiantis miesto Nacionalinio saugumo užtikrinimo komiteto, kuriam pirmininkauja vyriausybės vadovas, „peržiūros nuomonėmis“. Nacionalinio saugumo užtikrinimo komitete pareigas eina ir žemyninės dalies pareigūnai iš Centrinės valdžios ryšių biuro Makao. Pagal šią tvarką centrinė valdžia gali daryti tiesioginę įtaką Makao vietos įstatymų leidžiamosios valdžios rinkimams.

Liepos 15 d. paskelbtame atskirame pareiškime Vyriausybė, remdamasi 2024 m. priimtu iš dalies pakeistu Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao Teisėkūros asamblėjos rinkimų įstatymu, nurodė, kad nors nebuvo nustatyta, kad kandidatas būtų vykdęs kokius nors veiksmus, kuriais „nebūtų paisoma Pagrindinio įstatymo“ arba „būtų rodomas nelojalumas YAR“, kandidatas vis tiek pašalinamas už tai, kad „padėjo arba sudarė palankesnes sąlygas kitiems vykdyti tokius veiksmus“.

Pareiškime priduriama, kad kol rinkimų sąrašė esantis kandidatas laikomas nepaisančiu Pagrindinio įstatymo arba rodančiu nelojalumą YAR už Nacionalinio liaudies kongreso ir jo Nuolatinio komiteto įstatymų ir sprendimų „neteisingą puolimą, šmeižtą, apkalbas apie juos ar įžeidimą“, kiti tame pačiame sąrašė esantys kandidatai, kurie priėmė „tokio kandidato paramą rinkimų tikslais“, negali būti laikomi paisančiais Pagrindinio įstatymo ir įsipareigojusiais būti lojaliais YAR.

Liepos 18 d. Teisėkūros asamblėjos rinkimų reikalų komisija atmetė Tim Wong Tak Loi'aus ir jo rinkiminės grupės *Livelihood Power in Macao* (liet. „Gyventojų gerovės jėga Makao“), kuriems buvo atimta teisė dalyvauti rinkimuose, skundą. Komisija pakartojo, kad sprendimas dėl pašalinimo negali būti apskūstas. Tačiau ji sutiko grupei grąžinti kandidato užstatą.

Be to, rugsėjo 12 d. demokratiją palaikantis buvęs įstatymų leidėjas Antonio Kuok Cheong Ngas savo socialinės žiniasklaidos paskyroje papasakojo, kad sulaukė valdžios institucijų įsakymo išvykti iš Makao dešimčiai dienų, kurios sutapo su rinkimų laikotarpiu.

Liepos 30 d. pagal Makao Nacionalinio saugumo užtikrinimo įstatymą už įtariamą bendradarbiavimą su užsienio jėgomis **buvo suimtas demokratiją palaikantis buvęs teisės aktų leidėjas Sunny Au**. Tai buvo pirmasis kartas, kai valdžios institucijos pritaikė Nacionalinio saugumo užtikrinimo įstatymą, kuris paskutinį kartą buvo iš dalies pakeistas 2023 m., siekiant jį labiau suderinti su žemyninės Kinijos saugumo įstatymais.

Nuo tada jam taikomas kardomasis kalinimas, kuris gali trukti ne ilgiau kaip trejus metus. S. Au žmona buvo pakviesta liudyti ir liepos 31 d. turėjo atvykti į prokuratūrą duoti parodymų. Pranešama, kad suėmimas buvo susijęs su informacijos apie 1989 m. birželio 4 d. Tiananmeno represijų metines teikimu Kinijos demokratijos aljansui – JAV įsikūrusiai organizacijai, remiančiai demokratinę veiklą Kinijoje.

Per dešimt dienų iki birželio 4 d. metinių S. Au sulaukė kelių skambučių, kurių metu buvo išreikštas „susirūpinimas“, tačiau žiniasklaidai jis teigė, kad spaudimo nejautė. Kaip ir ankstesniais metais, socialiniame tinkle „Facebook“ jis vėl skelbė tekstus apie šį istorinį įvykį.

Lapkričio 18 d. vyriausybės vadovas Sam Hou Fai'us paskelbė savo antrąjį politinį pranešimą. Jis įsipareigojo spartinti ekonomikos įvairinimą, gerinti valdymo veiksmingumą ir žmonių pragyvenimą, taip pat stiprinti Makao integraciją į nacionalinį vystymąsi.

Be to, jo administracija planuoja reikalauti, kad visi dabartiniai ir būsimi valstybės tarnautojai duotų priesaiką laikytis Makao pagrindinio įstatymo ir įsipareigotų būti lojalūs YAR. Šia politikos priemone siekiama „stiprinti Makao administruojančių patriotų valdymo pagrindus“.

Nuo lapkričio 1 d. iš antrosios instancijos teismo atsistatydino Portugalijos teisėjas Rui Carlosas dos Santosas Pereira Ribeiro'as. Gruodžio 12 d. vienintelis Makao dirbantis Portugalijos teisėjas Jerónimo'as Alberto'as Gonçalvesas Santosas buvo paaukštintas eiti pareigas Antrosios instancijos teisme. Paskyrimas įsigaliojo 2026 m. sausio 1 d.

Rugsėjo 9–10 d. Makao lankėsi Portugalijos Ministras Pirmininkas Luísas Montenegro'as. Ministras Pirmininkas paskelbė, kad **Makao ir Portugalijos jungtinio komiteto posėdis** vyks 2026 m. vasario 4–6 d. Makao, praėjus beveik septyneriems metams po paskutinės sesijos.

Birželio 10 d. Portugalijos, L. V. de Kamoinšo ir Portugalijos bendruomenių dienos proga surengtame priėmime vyriausybės vadovas Sam Hou Fai'us pareiškė, kad Portugalijos bendruomenė nuolat svariai prisidėjo prie sveikos įvairių įmonių plėtros Makao. Sam Hou Fai'us išreiškė dėkingumą Portugalijos bendruomenei už tvirtą paramą Makao vyriausybei ir bendradarbiavimą su ja, taip pat už jų indėlį į Makao socialinę ir ekonominę raidą.

Rugsėjo 24 d. Makao sukrėtė **supertaifūnas Ragasa**, paskatinęs Meteorologijos ir geofizikos tarnybą paskelbti aukščiausią įspėjamąjį pavojaus signalą (Nr. 10, uragano signalas), nes vidutinis vėjo greitis viršijo 118 km per valandą. 2025 m. ši audra buvo stipriausias atogrąžų ciklonas vakarinėje šiaurės Ramiojo vandenyno regiono dalyje. Dėl veiksmingo pasirengimo mieste nebuvo nė vienas žmogus ir tik aštuoni buvo sužeisti.

Teisės, laisvės ir lygios galimybės

2025 m. vasario 3 d. centrinė valdžia ir Makao vyriausybė šešerius metus vėluodamos pateikė Jungtinių Tautų komitetui prieš kankinimą reguliariąją ataskaitą. Iš tikrųjų ataskaita turėjo būti pateikta 2019 m. Makao vyriausybė išsamiai aprašė savo darbą, susijusį su Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą laikymusi. Nors JT komitetas prieš kankinimą savo paskutinėje 2016 m. pateiktoje baigiamojoje pastaboje išreiškė susirūpinimą, kad įstatymas dėl smurto artimoje aplinkoje „nebuvo taikomas visiems artimus santykius palaikantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų seksualinę orientaciją“, naujausioje Makao vyriausybės pateiktoje medžiagoje į šį susirūpinimą neatsižvelgta.

2025 m. gruodžio 5 d. Makao pateikė Sutarties šalies ataskaitą dėl tolesnių veiksmų, susijusių su baigiamosiomis pastabomis dėl Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto. Atsižvelgdamos į baigiamosiose pastabose išsakytą raginimą peržiūrėti Įstatymą Nr. 2/93/M (Teisė rinktis į susirinkimus ir teisė rengti demonstracijas) ir siekdamos užkirsti kelią „bet kokiam savavališkam aiškinimui, kuris galėtų nepagrįstai apriboti teisę laisvai rinktis į taikius susirinkimus“, Makao valdžios institucijos pakartojo, jog policija „yra įpareigota“ užtikrinti, kad „viešieji susirinkimai ir demonstracijos vyktų teisėtai ir tvarkingai, siekiant išvengti rimto poveikio nacionaliniam saugumui“.

Dėl darbo teisių spalio 24 d. Vykdomoji taryba patvirtino, kad minimalus darbo užmokestis už valandą didinamas 2,9 proc., t. y. 1 MOP, ir padidino jį nuo dabartinių 34 MOP (3,7 EUR) iki 35 MOP (3,8 EUR). Šis politinis sprendimas įsigalios 2026 m. sausio 1 d. Vyriausybės skaičiavimais, ši priemonė paveiks apie 18 200 žmonių, t. y. 4,4 proc. visos darbo jėgos.

Toliau buvo daromas spaudimas **susirinkimų laisvei**. Jau ketverius metus iš eilės nevyksta viešas 1989 m. represijų Tiananmeno aikštėje metinių paminėjimas.

Gegužės 1 d. policija sulaikė vyrą, kuris vienas protestavo prieš darbuotojų migrantų buvimą Makao. Teisėsauga apkaltino jį pažeidus Teisės rinktis į susirinkimus ir rengti demonstracijas įstatymą. Be to, dėl policijos daromo spaudimo darbo teisių asociacija „Macau People Power“ taip pat turėjo atšaukti planuojamą Darbo dienos demonstraciją. Asociacijos pirmininkas paaiškino, kad balandžio mėn. jis pateikė oficialų prašymą surengti protestą, tačiau policija jį ne kartą kvietė aptarti nenumatytų atvejų planus, skirtus „nekontroliuojamoms aplinkybėms“, pavyzdžiui, „protestuotojams, kurie pasinaudotų situacija siekdami sukelti neramumus“. Galiausiai asociacija nusprendė neberengti šios viešos akcijos ir vietoj to pateikti peticiją vyriausybės vadovui.

Padėtis spaudos laisvės ir saviraiškos laisvės srityje taip pat išliko sudėtinga. Spalio 30 d. nepriklausoma žiniasklaidos priemonė „All About Makao“ paskelbė, kad po gruodžio 20 d. jos veikla bus nutraukta. Šios priemonės atstovai paaiškino, kad sprendimas buvo priimtas „po nuodugnaus apsvaistymo“ esant „didėjančiam spaudimui ir rizikai“. Spalio mėn. vyriausybės informacijos biuras pranešė žiniasklaidos priemonės atstovams, kad pagal Žiniasklaidos įstatymą (Nr. 7/90/M) ši žiniasklaidos priemonė buvo išregistruota ir kad ji nebesilaiko „statute numatytų sąlygų, būtinų norint vykdyti atitinkamą veiklą“.

2025 m. balandžio mėn. pradėti nusikalstamų veikų tyrimai prieš tris žiniasklaidos priemones „All About Macao“ žurnalistus dėl to, kad jie siekė dalyvauti Teisėkūros asamblėjos posėdyje, kuris paprastai būtų buvęs atviras visuomenei ir spaudai. Europos žurnalistų ir komunikacijos specialistų draugija Azijoje paskelbė pareiškimą, kuriuo pasmerkė tai, kad žurnalistams neleidžiama ten patekti ir jie yra sulaikomi. Birželio mėn. dviem žurnalistams iš asociacijos „All About Makao“ vėl nebuvo leista patekti į Teisėkūros asamblėjos pastatą, jiems pageidavus dalyvauti teisėkūros institucijų Viešojo administravimo reikalų tėstinio darbo komiteto surengtoje spaudos parangoje tokiomis temomis kaip užimtumas ir vietos darbuotojų mokymas.

Galimybės propaguoti LGBTI+ asmenų teises buvo ribotos. Gegužės 30 d.–birželio 21 d. vyko trečiasis tarptautinis Makao *queer* kino festivalis, kuriam paramą išreiškė kelių ES valstybių narių konsulatai.

II. Ekonominė plėtra

2025 m. Makao ekonomika augo trečius metus iš eilės. Remiantis šios ataskaitos rengimo metu turimais preliminariais duomenimis, **Makao BVP**, palyginti su ankstesniais metais, 2025 m. **padidėjo** 4,7 proc. iki 417,3 mlrd. MOP (45,0 mlrd. EUR)². Tačiau Makao ekonomika dar nėra visiškai atsigavusi iki prieš pandemiją buvusio lygio.

2025 m. prie ekonomikos augimo prisidėjo **padidėjęs turistų skaičius**. Per metus Makao iš viso apsilankė 40,1 mln. žmonių. Tai yra 14,7 proc. daugiau, palyginti su ankstesniais metais, ir pirmą kartą nuo COVID-19 pandemijos pabaigos turistų skaičius viršijo prieš pandemiją buvusį lygį (39,4 mln. 2019 m.). Lankytojai iš žemyninės Kinijos sudarė 72,4 proc. į Makao atvykstančių turistų, o lankytojai iš Honkongo – 18,2 proc.³

Daugiausia prie Makao ekonomikos augimo prisidėjo **lošimo ir susiję sektoriai**, iš esmės – dėl turistų išlaidų. 2025 m. lošimo pajamos toliau didėjo ir, palyginti su ankstesniais metais, padidėjo 9,1 proc. iki 248,0 mlrd. MOP (26,7 mlrd. EUR)⁴. Tačiau, nepaisant šio padidėjimo, lošimo pajamos vis dar buvo 15,4 proc. mažesnės nei prieš pandemiją (2019 m.).

2025 m. **nedarbo lygis** buvo 1,9 proc., t. y. šiek tiek padidėjo, palyginti su 1,8 proc. 2024 m. **Infliacija** ataskaitiniais metais buvo nedidelė – vidutinis sudėtinis vartotojų kainų indeksas padidėjo 0,3 proc.

² Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao vyriausybės pranešimas spaudai, <https://www.gov.mo/en/news/392652/>.

³ Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao vyriausybės Statistikos ir surašymo tarnyba, <https://www.dsec.gov.mo/en-US/>.

⁴ Perskaičiuota į EUR taikant 1 EUR = 9,28 MOP valiutos kursą (2025 m. gruodžio mėn. pabaigos duomenimis). https://commission.europa.eu/funding-and-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-infoeuro_lt

2025 m. pabaigoje Makao **fiskalinis rezervas** siekė 667 mlrd. MOP (71,9 mlrd. EUR), t. y. 8,2 proc. daugiau nei 2024 m. pabaigoje. Rezervo pakanka maždaug 7,1 metų valdžios sektoriaus išlaidoms padengti (remiantis valdžios sektoriaus išlaidomis 2025 m. lygiu).

2024 m. (naujausi turimi Makao statistiniai duomenys) **TUI** Makao pasiekė 395 mlrd. MOP (42,6 mlrd. EUR) ir buvo 4,5 proc. didesnės nei ankstesniais metais. Didžiausi TUI šaltiniai buvo Honkongas ir žemyninė Kinija.

Ekonominė politika

2025 m. lapkričio 18 d. politiniame pranešime vyriausybės vadovas Sam Hou Fai'us pristatė Makao ekonominius prioritetus, be kita ko, i) sparčiau įvairinti Makao ekonomiką, ii) toliau plėtoti Didesnįjį įlankos regioną ir integruotis į jį, iii) toliau integruoti žemyninės Kinijos ekonominę plėtrą ir dalyvauti joje, iv) toliau plėtoti Guangdongo ir Makao intensyvaus bendradarbiavimo zoną Hengčine, stiprinti Makao, kaip žemyninės Kinijos ir portugališkai kalbančių šalių jungties, vaidmenį ir vi) gerinti Makao valdymą. Politiniame pranešime taip pat paskelbtos iniciatyvos, kuriomis siekiama gerinti verslo aplinką, įskaitant tai, kad bus peržiūrimi reglamentai, supaprastinamos ir skaitmeninamos procedūros, pertvarkomi departamentai, intensyvinami kovos su korupcija darbai ir toliau remiamos mažosios ir vidutinės įmonės.

Lošimo sektoriuje kazino koncesininkai ir toliau turi investuoti į su lošimu nesusijusią veiklą, kad būtų remiamas Makao ekonomikos įvairinimas. Per ataskaitinius metus buvo uždaryti mažesni lošimo namų filialai (kazino, kuriuos pagal pagrindinių miesto koncesininkų licencijas valdo tretieji veiklos vykdytojai), kaip numatyta 2022 m. priimtame naujame lošimo įstatyme, kuriame buvo nustatytas reikalavimas iki 2025 m. gruodžio mėn. nutraukti mažesnių lošimo namų filialų veiklą⁵. Politiniame pranešime vyriausybės vadovas paskelbė, kad vyriausybė atliks teisės aktais nustatytą lošimo namų koncesininkų veiklos rezultatų peržiūrą, be kita ko, įvertindama jų investicijas į su lošimu nesusijusią veiklą, kuria remiamas Makao ekonomikos įvairinimas. Per ataskaitinius metus Teisėkūros asamblėjoje buvo pateiktas įstatymo projektas, kuriuo siekiama iš dalies pakeisti taisyklės dėl reklamos Makao, be kita ko, griežčiau reguliuoti lošimo veiklos reklamą⁶.

Per ataskaitinius metus buvo tęsiama pagrindinė **ekonomikos įvairinimo** skatinimo politika, siekiant padidinti su lošimu nesusijusių sektorių indėlį į BVP. Tai ketinama pasiekti plėtojant vadinamuosius „1 + 4“ sektorius („1“ reiškia turizmą ir laisvalaikį), t. y. įvairinant turistų šaltinius ir nukreipiant turistų išlaidas į su lošimu nesusijusią veiklą. Kiti „4“ sektoriai – sveikatos priežiūra (daug dėmesio skiriant tradicinei kinų medicinai, įskaitant mokslinius tyrimus ir plėtrą, gamybą, medicinos paslaugas ir plėtrą užsienyje), finansinės paslaugos, naujos technologijos ir suvažiavimai ir parodos, prekyba, kultūra ir sportas. Politiniame pranešime vyriausybės vadovas nurodė, kad ekonomikos įvairinimas vyksta lėčiau, nei tikėtasi.

Pasak pramonės atstovų, įvairinti ekonomiką trukdo tai, kad Makao **trūksta įvairių sričių specialistų**. Politiniame pranešime paskelbta, kad vyriausybė sieks pritraukti į Makao daugiau aukščiausio lygio talentų, kartu toliau teikdama pirmenybę vietos užimtumo didinimui.

⁵ Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono (YAR) Makao vyriausybės Statistikos ir surašymo tarnyba, <https://www.gov.mo/en/news/360247/>.

⁶ Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao Teisėkūros asamblėjos svetainė, <https://www.al.gov.mo/pt/law/lawcase/615>.

Politiniame pranešime pristatytos iniciatyvos, kuriomis siekiama remti **naujas technologijas ir inovacijas**. Jos apima talentų pritraukimą ir ugdymą, taip pat tolesnį finansavimo teikimą pasitelkiant įvairias mokslinių tyrimų ir inovacijų programas ir naujus vyriausybės fondus, skirtus pramonės ir technologijų plėtrai. Kitas tikslas – pritraukti daugiau užsienio įmonių, visų pirma siekiant įsitvirtinti Hengčine, pvz., integrinių grandynų, biomedicinos, skaitmeninių technologijų bei orlaivių ir erdvėlaivių pramonės sektoriuose. Skatinamas bendradarbiavimas mokslinių tyrimų srityje su žemynine Kinija ir portugališkai kalbančiomis šalimis. Vyriausybė, bendradarbiaudama su žemynine Kinija, sukurs naują technologijų mokslinių tyrimų ir plėtos pramoninį parką ir planuoja paleisti palydovus. Skatinama skaitmeninė ekonomika, įskaitant e. prekybą ir tarpvalstybinius skaitmeninius mokėjimus žeminiuose juanais. Per ataskaitinius metus pagal Makao technologijų įmonių sertifikavimo programą buvo sertifikuota papildomų bendrovių. Remiantis vyriausybės šaltiniais⁷, nuo 2025 m. lapkričio mėn. sertifikuota 51 įmonė, kurioje dirba 1 800 darbuotojų.

Kalbant apie **suvažiavimus ir parodas**, per pirmuosius tris 2025 m. ketvirčius Makao surengtas 1 331 MICE (posėdžių, paskatų, konferencijų ir parodų) renginys (25,7 proc. daugiau nei ankstesniais metais ir šis skaičius viršijo 2019 m. lygį)⁸.

Kalbant apie sveikatą, vyriausybė toliau skatina didžiąją sveikatos pramonę (angl. *Big Health industries*), įskaitant medicinos paslaugas, sveikatos turizmą ir tradicinės kinų medicinos plėtojimą, su ja susijusią gamybą ir jos komercializavimą, be kita ko, bendradarbiaudama su Hengčinu⁹, kur taip pat įsikūręs Guangdongo ir Makao bendradarbiavimui skirtas tradicinės kinų medicinos parkas.

Finansinių paslaugų srityje Makao siekia pritraukti daugiau užsienio fondų ir bendrovių (be kita ko, taikydamas mokesčių paskatas) ir toliau reformuoti finansinių paslaugų teisės aktų sistemą. Vyriausybė taip pat siekia plėtoti Makao obligacijų rinką, be kita ko, skatindama ryšius su žemynine Kinija ir tarptautiniu mastu, taip pat pritraukti daugiau emisijų iš žemyninės Kinijos (per ataskaitinius metus Kinijos Liaudies Respublikos finansų ministerija, Guangdongo provincijos valdžia ir Šendženo miesto atstovai išleido obligacijų Makao)¹⁰. Per ataskaitinius metus, siekiant skatinti abiejų – Honkongo ir Makao – regionų obligacijų rinkų plėtrą, buvo sukurta tiesioginė Honkongo centrinio pinigų rinkų padalinio ir Makao centrinio vertybinių popierių depozitoriumo sąsaja¹¹. Makao taip pat performulavo Investicijų fondų įstatymą (paskelbtas 2025 m. liepos 28 d. ir įsigaliojo 2026 m. sausio 1 d.)¹², siekdamas padidinti Makao

⁷ Mokslo ir technologijų plėtos fondo svetainė, https://www.fdc.gov.mo/en/fund_information_detail/article/mhsugm5e.html#:~:text=The%20%E2%80%9CTechnology%20Enterprise%20Certification%20Program%E2%80%9D%20has%20been,annual%20revenue%20of%20nearly%20MOP%204.3%20billion.

⁸ Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao vyriausybės Statistikos ir surašymo tarnybos pranešimas spaudai, <https://www.gov.mo/en/news/374828/>.

⁹ Hengčino ekonominės plėtos biuro pranešimas spaudai, https://www.hengqin.gov.cn/invest-hengqin-en/hqzx/news/zcdt/content/post_3862629.html.

¹⁰ Makao pinigų institucijos pranešimai spaudai,

<https://www.gov.mo/en/news/363318/>,

<https://www.gov.mo/en/news/366975/>,

<https://www.gov.mo/en/news/367989/>.

¹¹ Honkongo pinigų institucijos pranešimas spaudai,

<https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2025/01/20250121-3/>.

¹² Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao vyriausybės pranešimas spaudai, <https://www.gov.mo/en/news/391480/>.

ir užsienio fondų rinkų reglamentavimo konvergenciją ir sąsają ir pritraukti daugiau užsienio institucijų. 2025 m. rugpjūčio mėn. įsigaliojo Draudimo tarpininkų veiklos įstatymas (Įstatymas Nr. 15/2024)¹³, kuriuo iš dalies pakeista draudimo sektoriaus licencijavimo sistema, veiklos standartai ir priežiūros sistema.

Ataskaitiniais metais Makao pradėjo taikyti teisinę sistemą, kuria reglamentuojama **civilinė aviacija** ir kuria siekiama išplėsti patekimą į rinką, nustatant konkursais grindžiamą licencijų teikti keleivių vežimo paslaugas išdavimo tvarką¹⁴ (nutraukiant Makao išimtinės koncesijos sutartį su bendrove „Air Macau“).

Kalbant apie **aplinkos politiką**, vyriausybės vadovas politiniame pranešime paskelbė apie darbus, kuriais siekiama gerinti nuotekų valymą, mažinti atliekų kiekį ir užkirsti kelią klimato kaitos sukeltoms nelaimėms (įskaitant potvynius) bei jas sušvelninti. Vyriausybė planuoja padidinti iš Kinijos pietinio elektros tinklo Makao tiekiamos švarios elektros dalį iki 50 proc. (didžioji Makao elektros dalis importuojama iš žemyninės Kinijos). Bus toliau skatinama naudoti elektrines transporto priemones ir ekologišką viešąjį transportą, taip pat bus paskelbtas Aplinkos apsaugos planas (2026–2030 m.). 2025 m. 37,8 proc. naujai užregistruotų motorinių transporto priemonių buvo elektrinės transporto priemonės¹⁵. Kovo mėn. buvo surengtas 2025 m. Makao tarptautinis bendradarbiavimo aplinkos srityje forumas ir paroda (angl. MIECF).

Per ataskaitinius metus Vyriausybė toliau teikė **finansinę paramą gyventojams**, įskaitant išmokas pinigais pagal Gerovės paskirstymo schemą ir įvairias kitas išmokas.

Ataskaitiniais metais buvo vykdomi infrastruktūros darbai, įskaitant susijusius su viešuoju būstu ir transporto infrastruktūra. Vyriausybė planuoja toliau plėsti Makao oro uostą (vykdant plėtros projektą Hengčine) ir YAR miesto geležinkelių tranzito tinklą, taip pat statyti pramonės parką ir turizmo bei kultūros zoną, taip pat universitetinį miestelį Hengčine.

Ekonominė integracija į žemyninę Kiniją

Žemyninė Kinija yra pagrindinė Makao prekybos prekėmis partnerė, kuriai 2025 m. teko 29,4 proc. visos Makao išorės prekybos. 2024 m. žemyninė Kinija taip pat buvo antras pagal dydį YAR tiesioginių užsienio investicijų šaltinis po Honkongo (pagal naujausius turimus duomenis). Makao ekonomika yra labai priklausoma nuo lankytojų iš žemyninės Kinijos, vykstančių į YAR turizmo ir lošimo tikslais.

Makao ir toliau save pristato kaip žemyninės Kinijos ir **portugališkai kalbančių šalių** platformą ir jungtį tarp jų tokiose srityse kaip turizmas, prekyba ir investicijos, technologijos ir finansinės paslaugos.

Makao taip pat skatina gilesnę ekonominę integraciją su žemynine Kinija, visų pirma įgyvendindamas tokias iniciatyvas kaip **Guangdongo, Honkongo ir Makao Didesniojo**

¹³ Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao vyriausybės oficialusis leidinys,

<https://bo.dsaj.gov.mo/bo/i/2024/33/lei15.asp>.

¹⁴ Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao vyriausybės oficialusis leidinys,

<https://bo.dsaj.gov.mo/bo/i/2025/27/lei04.asp#4>.

¹⁵ Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao vyriausybės pranešimas spaudai,

<https://www.gov.mo/en/news/392648/>.

įlankos regiono (toliau – Didesnysis įlankos regionas arba DĮR) iniciatyva ir Guangdongo ir Makao intensyvaus bendradarbiavimo zona Hengčine.

2025 m. lapkričio mėn. politiniame pranešime vyriausybės vadovas paaiškino, kad Makao ir toliau aktyviai dalyvaus plėtojant Didesnįjį įlankos regioną, toliau derins regione taikomas taisykles ir mechanizmus, stiprins bendradarbiavimą su Guangdongo ir Honkongo valdžios institucijomis ir gerins infrastruktūros jungtis bei tarpvalstybinius žmonių srautus. Makao gyventojai skatinami gyventi ir dirbti Didesniajame įlankos regione, be kita ko, sudarant palankesnes sąlygas gauti tarpvalstybines administravimo, gerovės ir sveikatos priežiūros paslaugas. Kiti tikslai – reklamuoti Didesniojo įlankos regiono turizmo prekės ženklą, skatinti bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir technologijų bei finansinių paslaugų srityse ir specialistų pažymėjimų bei intelektinės nuosavybės regioninį pripažinimą.

Guangdongo ir Makao intensyvaus bendradarbiavimo zona Hengčine – tai apie 100 kvadratinų kilometrų, t. y. maždaug tris kartus daugiau nei Makao, apimanti teritorija, esanti greta YAR, Guangdongo provincijoje. Šią zoną kartu administruoja Guangdongas ir Makao ir joje numatyta papildomos žemės, kurioje vykdoma veikla būtų remiamas Makao ekonomikos įvairinimas ir didesnė integracija į žemyninę Kiniją. Pagal muitų režimą Makao prekėms, įvežamoms į Hengčino bendradarbiavimo zoną, taikomas lengvatinis režimas (reikalavimus atitinkančios prekės atleidžiamos nuo žemyninės Kinijos mokesčio). Per ataskaitinius metus buvo paskelbti Hengčino plėtros planai¹⁶, o Makao vyriausybės vadovo politiniame pranešime taip pat pabrėžta, kad šios zonos plėtra yra viena iš pagrindinių politikos sričių. Prioritetiniai ekonomikos sektoriai vystymuisi apima inovacijas ir technologijas, išmaniąją gamybą, sveikatos priežiūrą ir tradicinę kinų mediciną, finansines paslaugas, taip pat laisvalaikį ir MICE renginius. Šios politikos kryptys apima integracijos skatinimą ir reguliavimo suderinimą, verslo aplinkos gerinimą ir Makao įmonių bei gyventojų skatinimą įsikurti Hengčine.

Remiantis oficialiais statistiniais duomenimis, 2025 m. Hengčino BVP siekė 54,7 mlrd. CNY (6,7 mlrd. EUR), šioje zonoje buvo įsteigta 7 681 Makao finansuojama įmonė (2025 m. gruodžio mėn.)¹⁷, taip pat Hengčine gyveno 23 749 Makao gyventojai, o dirbo 5 762 Makao gyventojai (2025 m. birželio mėn.)¹⁸.

Pagal **Tarpvalstybinės turto valdymo jungties programą** reikalavimus atitinkantys žemyninės Kinijos, Honkongo ir Makao gyventojai gali investuoti į turto valdymo produktus, platinamus vieni kitų rinkose; šioje programoje dalyvauja 11 Makao bankų.

Pagal **Žemyninės Kinijos ir Makao glaudesnės ekonominės partnerystės susitarimą**, Makao prekėms, patenkančioms į Kinijos rinką, taikomi nuliniai muito tarifai, o Makao paslaugų teikėjams – lengvatinės sąlygos patekti į rinką.

III. Makao ir žemyninės Kinijos santykiai

¹⁶ Bendras Guangdongo ir Makao intensyvaus bendradarbiavimo zonos Hengčine erdvinis teritorijos planavimas (2021–2035 m), https://www.hengqin.gov.cn/macao_zh_hans/zwgk/zcfg/zyzc/content/post_3836370.html.

Guangdongo ir Makao intensyvaus bendradarbiavimo zonos Hengčine pramonės plėtros planas (2025–2029 m.), https://www.hengqin.gov.cn/macao_zh_hans/zwgk/tzgg/gg/content/post_3810641.html.

¹⁷ Hengčino ekonominės plėtros biuro svetainė, <https://www.hengqin.gov.cn/invest-hengqin-en/tshq/tjsj/index.html>.

¹⁸ Hengčino ekonominės plėtros biuro pranešimas spaudai, https://www.hengqin.gov.cn/macao_en/xwbb/content/post_3831188.html.

Spalio 20–23 d. įvyko 20-ojo Kinijos komunistų partijos centrinio komiteto ketvirtoji plenarinė sesija. Susitikime daugiausia dėmesio skirta Kinijos 15-ojo penkmečio plano, kuriuo bus grindžiamas šalies vystymasis 2026–2030 m., rengimui. Spalio 28 d. paskelbtose Kinijos komunistų partijos centrinio komiteto rekomendacijose dėl 15-ojo nacionalinės ekonominės ir socialinės plėtros penkmečio plano rengimo partija įsipareigojo remti Honkongo ir Makao ilgalaikę gerovę ir stabilumą.

Spalio 23 d. Makao vyriausybės vadovas pabrėžė, kad Makao „pasinaudos įgyvendinant 15-ąjį penkmečio planą suteikiamomis naujomis galimybėmis“. „Siekdama geriau prisidėti prie šalies vystymosi, vyriausybė stiprins ryšius su tarptautine bendruomene“, – teigiama pranešime.

Lapkričio 22–23 d. delegacija, kurią sudarė Kinijos mokslų akademijos pirmininkas, Centrinės finansų ir ekonomikos reikalų komisijos biuro direktoriaus pavaduotojas ir Kinijos komunistų partijos Kaimo reikalų centrinės vadovaujančios grupės biuro direktoriaus pavaduotojas, lankėsi Makao, kad aptartų 15-ąjį penkmečio planą ir jo poveikį Makao. Delegacija taip pat apsilankė Guangdongo ir Makao intensyvaus bendradarbiavimo zonoje Hengčine.

Gegužės 8–13 d. Makao lankėsi Kinijos komunistų partijos (toliau – KKP) centrinio komiteto ir Kinijos Liaudies Respublikos (toliau – KLR) Valstybės tarybos Honkongo ir Makao darbo biuro direktorius Xia Baolongas. Tai buvo pirmasis Xia Baolongo patikrinimo vizitas į Makao nuo tada, kai 2024 m. gruodžio mėn. vietos administracija pradėjo eiti pareigas. Xia Baolongas paragino vyriausybę pasinaudoti vykdomosios valdžios vadovaujamos sistemos privalumais.

Xia Baolongas taip pat primygtinai paragino Makao ir Honkongo verslo bendruomenes „puoselėti kovos dvasią“, ragindamas verslo bendruomenę labiau prisidėti prie nacionalinės ekonomikos vystymosi ir teigdamas, kad „kai kenkiama nacionaliniams interesams, kiekvienas turėtų tvirtai ginti šių interesų esmę“.

Gegužės 30 d. KLR Valstybės taryba naujuoju Centrinės valdžios ryšių biuro Honkonge direktoriumi paskyrė Zhou Ji, anksčiau ėjusį KKP centrinio vykdomojo komiteto Honkongo ir Makao darbo biuro direktoriaus pavaduotojo pareigas. Liepos 14 d. Pekinas paskyrė buvusį KKP centrinio komiteto Organizavimo departamento direktoriaus pavaduotoją Xu Qifangą pakeisti Honkongo ir Makao darbo biuro direktoriaus pavaduotoją Zhou Ji.

2025 m. lapkričio ir gruodžio mėn. Guangdongas, Honkongas ir Makao kartu surengė 15-ąsias nacionalines žaidynes, 12-ąsias nacionalines asmenų su negalia žaidynes ir 9-ąsias nacionalines specialiąsias olimpinės žaidynes. Tai pirmas kartas, kai Didesnysis įlankos regionas nacionalines žaidynes rengė kartu.

IV. ES ir Makao dvišaliai santykiai ir bendradarbiavimas 2025 m.

1992 m. Europos ekonominės bendrijos ir Makao prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu buvo siekiama toliau stiprinti ES ir Makao santykius. Šis susitarimas apima bendradarbiavimą prekybos, ekonomikos, mokslo ir technologijų srityse.

ES ir Makao jungtinis komitetas yra platforma, kurioje Makao ir ES aptaria kelių sričių klausimus. Paskutinis **Jungtinio komiteto posėdis** įvyko 2019 m.

2025 m. Europos Sąjungos biuras nuo tada, kai buvo panaikinti su COVID-19 susiję kelionių apribojimai, surengė antrąjį Europos dienos minėjimą. Ataskaitiniais metais Europos Sąjungos

biuro Honkonge ir Makao vadovas keletą kartų susitiko su Makao pareigūnais (įskaitant vyriausybės vadovą) ir verslo bei pilietinės visuomenės suinteresuotaisiais subjektais.

Gegužės 30 d.–birželio 21 d. vyko trečiasis tarptautinis Makao *queer* kino festivalis, kuriam paramą išreiškė ES valstybių narių generaliniai konsulatai ir kultūros institutai.

2025 m. **ES buvo antra pagal dydį Makao prekybos prekėmis partnerė**, kuriai teko 25,3 proc. visos Makao prekybos apimtys (palyginti su žemynine Kinija, kuri yra pagrindinė Makao prekybos partnerė ir kuriai tenka 28,3 proc. Makao prekybos apimtys).

Remiantis Eurostato duomenimis, 2025 m. **ES dvišalės prekybos prekėmis su Makao** vertė siekė 887 mln. EUR ir ją daugiausia sudarė ES eksportas į Makao (801 mln. EUR). Daugiausia ES į Makao eksportavo drabužius ir aprangos detales, juvelyrinius dirbinius, odos dirbinius ir prabangos prekes, maistą, gėrimus ir transporto įrangą.

Kalbant apie **prekybą paslaugomis**, remiantis Eurostato duomenimis, 2024 m. ES į Makao eksportavo paslaugų už 292 mln. EUR (7,7 proc. daugiau, palyginti su 2023 m.). 2024 m. ES paslaugų importas iš Makao siekė 95 mln. EUR (23,8 proc. mažiau, palyginti su 2023 m.).

Eurostato duomenimis, 2024 m. pabaigoje (naujausi turimi duomenys) **ES tiesioginės užsienio investicijos** Makao siekė 1,68 mlrd. EUR, o Makao tiesioginės užsienio investicijos ES – 1,17 mlrd. EUR.